

Komunikacija roditelja i obitelji

Banfić, Eni

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:533297>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-05-07**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Stručni studij predškolskog odgoja

KOMUNIKACIJA RODITELJA I ODGOJITELJA

Završni rad

Pula, studeni 2015.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Stručni studij predškolskog odgoja

KOMUNIKACIJA RODITELJA I ODGOJITELJA

Završni rad

Student: Eni Banfić

Status: redovni student

Smjer: Stručni studij predškolskog odgoja

JMBAG: 0303021268

Kolegij: Obiteljska pedagogija

Mentori: prof. dr. sc. Jurka Lepičnik Vodopivec

Pula, studeni 2015.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Eni Banfić, kandidat za odgojitelja predškolske djece ovime izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Eni Banfić

U Puli, 12. studenog 2015.

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Eni Banfić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom: „Komunikacija roditelja i odgojitelja“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 12. studenog 2015.

Eni Banfić

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	1
2. Roditelj, odgojitelj i predškolska ustanova.....	3
2.1. Roditelji i obitelj.....	3
2.2. Predškolska ustanova	4
2.3. Odgojitelj.....	5
3. Partnerstvo odgojitelja i roditelja	6
3.1. Suradnja i partnerstvo odgojitelja i roditelja i njihove razlike	6
3.2. Partnerstvo odgojitelja i roditelja	9
4. Značaj rada s obitelji	12
4.1. Suradnja s roditeljima.....	12
4.2. Oblici i obilježja suradnje i partnerstva s roditeljima.....	14
5. Oblici suradnje roditelja i odgojitelja.....	17
5.1. Individualni razgovor	17
5.2. Kutić za roditelje	18
5.3. Druženja roditelja, djeteta i odgojitelja	18
5.4. Komunikacijski roditeljski sastanak.....	19
5.5. Otvorenost za utjecaje, potporu i suradnju	20
5.6. Značajke komunikacije između pomagača i onoga kome je pomoć potrebna	22
5.7. Obilježja suradničkog odnosa.....	23
5.8. Kome je teško pristupiti	24
6. Stavovi odgojitelja koji obeshrabruju suradnju i potporu	26
6.1. Negativan stav prema roditeljima.....	26
6.2. Čemu služe negativni stavovi.....	27

6.3.	Zašto su negativni stavovi problem.....	27
6.4.	Vrste negativnih stavova	28
7.	Razgovori odgojitelja s roditeljem	33
7.1.	Kako roditelja motivirati za razgovor.....	33
7.2.	Kako se pripremiti za razgovor	34
7.3.	Kako razgovarati s roditeljem	35
7.4.	Postupanje nakon razgovora s roditeljem.....	36
8.	Odgojitelj i roditelj djeteta s posebnim potrebama.....	38
9.	Zajednički ciljevi roditelja i odgojitelja	40
9.1.	Kako poboljšati odnos s djetetom.....	40
10.	Zaključak.....	42
11.	Literatura	44
12.	Sažetak.....	45
13.	Abstract	46

1. Uvod

Roditelj je prva osoba s kojom se dijete susreće u životu i on u njegovom životu igra veliku ulogu. Roditelj djetetu pruža zaštitu, potporu, brine se o njemu, ali suvremena obitelj ne može sama podizati i odgajati dijete te joj u tome pomaže predškolska ustanova. Da bi razvoj djeteta bio uspješan važna je komunikacija između roditelja i odgojitelja. Oni smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti.

Cilj ovog rada usmjeren je na istraživanje i definiranje partnerskih odnosa i suradnje između odgojitelja u predškolskoj ustanovi sa jedne strane i roditelja sa druge strane, kao i načine komunikacije između njih .

Svrha ovog rada je istražiti mogućnosti uspješne komunikacije, te razumijevanje i važnost komunikacije roditelja i odgojitelja koja je neophodna za razvoj djeteta.

Hipoteza rada glasi: Komunikacija i suradnja između roditelja i odgojitelja važna je za dobrobit djetetova razvoja.

Ovaj završni rad sadržajno je koncipiran u osam poglavlja. U prvom, uvodnom poglavlju, izneseni su tema rada kao i svrha i cilj rada te kompozicija rada.

U drugom poglavlju govoriti ćemo o roditeljima, osobama koje igraju veliku ulogu u djetetovom životu, brinu o njemu, pružaju mu potporu i zaštitu, o predškolskoj ustanovi kao mjestu u kojem dijete boravi te se upoznaje s odgojiteljima koji također postaju vrlo važne osobe u djetetovom životu.

U trećem poglavlju definira se pojam suradnje i pojam partnerstva odgojitelja i roditelja te se uspoređuju njihove razlike sa naglaskom na partnerstvo kao poželjniji način interakcije između roditelja i odgojitelja.

U četvrtom poglavlju biti će riječi o važnosti komunikacije te oblicima suradnje i partnerstva s roditeljima.

U petom poglavlju detaljno se obrađuju oblici suradnje i partnerstva između roditelja i odgojitelja kao što su individualni razgovor, kutić za roditelje, druženja roditelja i odgojitelja, komunikacijski sastanak, otvorenost na potporu i suradnju, značajke komunikacije te obilježja suradničkog odnosa.

U šestom poglavlju govori se o stavovima odgojitelja prema roditeljima, negativnim stavovima te o mogućim rješenjima za prevladavanje negativnih stavova.

U sedmom poglavlju obrađeni su načini razgovora odgojitelja sa roditeljem, kako se za razgovor pripremiti, kako motivirati roditelje na razgovor i komunikaciju te kako postupati nakon razgovora sa roditeljima.

U osmom poglavlju ukratko se govori o komunikaciji odgojitelja i roditelja djeteta sa posebnim potrebama.

U devetom poglavlju govori se o zajedničkim ciljevima roditelja i odgojitelja, odnosno o odnosu u kojem su ti ciljevi definirani te kako poboljšati odnos sa djetetom.

U radu će se koristiti različite znanstvene metode kako bi se na pravilan način istražio predstavljeni problem istraživanja, ispunili postavljeni ciljevi te dokazala ili opovrgla postavljena hipoteza. Podaci će biti prikupljeni iz različitih izvora.

2. Roditelj, odgojitelj i predškolska ustanova

2.1. Roditelji i obitelj

Roditelji su osobe koje djetetu osiguravaju osnovnu skrb i zaštitu, zadovoljenje potreba, pomoć, podršku te vođenje kroz život. To određenje govori i o samohranim majkama, očevima, rastavljenim, nevjenčanim, usvojiteljima, rođacima i sličnim mogućim tipovima roditelja.¹ Prva osoba s kojom se dijete susreće u životu je roditelj te on igra najvažniju ulogu u njegovom životu.

Kompetentan roditelj sebe doživljava kao osobu koja ima kontrolu nad tim dijelom svoga života, odnosno nad djetetom i kao rezultat toga osjeća se zadovoljan i sretan kao roditelj. Smatra da je roditeljstvo izazov koji može i zna prihvatiti, kojemu je dorastao jer posjeduje potrebne vještine i koji mu pruža životno zadovoljstvo i osjećaj uspješnosti.²

Obitelj je središte djetetova života i njegov prvi učitelj. Dijete ovisi o svojoj obitelji u svim životnim aspektima, jer ona ga odgaja, obrazuje, usmjerava i poučava. Dijete se u obitelji osjeća zaštićeno i prihvaćeno, na nju se oslanja u svom tjelesnom, spoznajnom i socio-emocionalnom razvoju te usvaja njene kulturne tradicije i vrijednosne orijentacije.³

Suvremena obitelj ne može sama podizati i odgajati dijete potrebna joj je potpora, briga i snaga šire društvene zajednice. Jedno od prvih djetetovih socijalnih okruženja jest predškolska ustanova.⁴

¹Milanović M.: Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja u programu psihosocijalne potpore djeci predškolske dobi, Zagreb, Filozofski fakultet, str.1. (Izvor: <http://www.ffzg.unizg.hr/usp/download/cetvrta-godina/sedmi-semestar/partnerstvo-obiljji-i-odgojno-obrazovne-ustanove/Milanovic,%20M.%20-%20Pomozimo%20im%20rasti%20-%20prirucnik%20za%20partnerstvo%20odgojitelja%20i%20roditelja.doc> (27.09.2015))

² Ibidem

³ Ibidem

⁴ Petrović – Sočo B. (1995.): Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječjim vrtićem, Filozofski Fakultet, Zagreb, UDK 373.2 – 316.644:372.2, str. 613.

2.2. Predškolska ustanova

Predškolska ustanova ili „dječji vrtić“ je ustanova za obrazovanje djece najranije životne dobi koja služi kao prijelaz od kuće do početka višeg formalnog školovanja, gdje se djecu podučava da razviju osnovne vještine i znanja kroz kreativnu igru i socijalne interakcije. U većini zemalja vrtić je dio predškolskog sustava gdje djeca obično idu u vrtić između dvije i sedam godina, ovisno o lokalnim običajima. Brojna istraživanja pokazala su kako je predškolska ustanova itekako bitna za djecu i njihov razvoj te se stoga preporuča roditeljima.⁵

Djeca pohađaju predškolske ustanove kako bi naučila komunicirati, igrati se te razviti interakciju s drugima na odgovarajući način. Odgajatelji u predškolskoj ustanovi pružaju razne materijale i aktivnosti kojima motiviraju djecu da uče čitati, da uče matematiku, glazbu i druga pozitivna društvena ponašanja.

Za djecu koja su prethodno više vremena provela kod kuće, dječji vrtić služi kao sredstvo odvajanja od roditelja bez anksioznosti. Vrtić može biti njihova prva velika prilika za interakciju.

Djetetov boravak u vrtiću može donijeti samo dobro za njegov razvoj, gdje se za njega brinu osobe koje su školovane da djecu socijaliziraju i pomognu u njihovu razvoju.

Odgajatelj je isto tako važna osoba u djetetovom životu jer dijete se s njime poistovjećuje, oponaša ga, sluša, igra se i boravi s njim najveći dio vremena.

⁵ N.N. (2012.): Zašto je dječji vrtić važan - Objavljeno: 12.12.2012 (<http://www.savjetnica.com/zasto-je-djecji-vrtic-vazan/> - 15.10.2015.)

2.3. Odgojitelj

Odgojitelj je stručna osoba koja sudjeluje u djetetovom odgojnom procesu kao inicijator i regulator.

Profesionalna stručnost u sebi integrira stručnost i osobnost odgojitelja. Pri procjeni kompetentnosti odgojitelja za rad s djecom predškolske dobi, stručnost se odnosi na profesionalna znanja i vještine, a osobnost na značajke ličnosti i životna iskustva.

Znanja su znanja o djeci, njihovu razvoju i potrebama te sva druga znanja stečena tijekom profesionalnog obrazovanja. Vještine obuhvaćaju specifične manipulativne motoričke sposobnosti, verbalne sposobnosti kao i sposobnosti pojedinaca da uspješno kontaktira, komunicira, održava odnose. Osobnost su svi osobni potencijali (izgled, ličnost, iskustva, talenti).

Prava stručna kompetentnost zahtjeva od odgajatelja osjećaj kako on to zna i može. To znači da je, pri utvrđivanju odgajateljske kompetentnosti, samoprocjena najvažniji faktor, a procjene drugih su dopuna. Javlja se zahtjev da samoprocjena bude strukturirana kako bi se mogla uspoređivati s drugim odgajateljima.⁶

⁶ Op.cit.pod.1., str.5.

3. Partnerstvo odgojitelja i roditelja

3.1. Suradnja i partnerstvo odgojitelja i roditelja i njihove razlike

U domaćoj literaturi često se spominju dva termina za pojam suradnje roditelja i odgojitelja, a to su suradnja i partnerstvo, međutim ta dva pojma ne mogu se poistovjećivati jer pojam suradnje ne uključuje sve aspekte određenja partnerstva i to: kvalitetan i kontinuiran odnos, jasno definiran zajednički cilj, kontekst vrijeme, te posebice, nužne preduvjete za ostvarivanje partnerskog odnosa.

Autorica Pašalić Kreso čini jasnu distinkciju između pojmova partnerstva i suradnje naglašavajući kako „suradnja razvija i njeguje površne i formalne odnose koji ma koliko da su učestali ne mogu donijeti kvalitativne promjene“ ako se međusobna komunikacija obitelji i odgojno obrazovne ustanove ne postavi na bitno drukčije osnove i ne promijeni se. Ono što je nužno promijeniti jest odnos prema djetetu, odnosno, percepciju njegove uloge i dobrobiti.⁷

U suradničkom odnosu obitelji i ustanove dijete je pritisnuto interesima i zahtjevima vrtića, dok su s druge strane roditelji koji također imaju očekivanja od djeteta i sve to radi interesa viših ciljeva društva, obitelji i ustanove pri čemu se potrebe djeteta i njegovi potencijali smještaju u drugi plan. Takvi odnosi stvaraju samo privid kvalitetne suradnje, jer obitelj i ustanova ustraju na vlastitim ciljevima i zadaćama, ali istodobno, potiču dijete da ostvaruje ciljeve i zadaće onog drugog.⁸

Temeljno obilježje suradničkih odnosa obitelji i ustanove jest hijerarhija odnosa, pri čemu ustanova zauzima viši položaj, što implicira neravnopravnost partnera u odnosu. Takva konstelacija snaga rezultira usmjerenošću na rješavanje „problema ustanove“, a obitelji su samo u funkciji njihova rješavanja i to samo one obitelji koje pokazuju želju za suradnjom. One obitelji koje ne pokazuju interes, marginaliziraju se i ustanova ne ulaže napore u traganju za

⁷ Ljubetić M. (2014.): Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno – obrazovne ustanove i zajednice, Element, Zagreb, str.5.

⁸ Ibidem, str.6.

moćim novim putovima njihova ukljućivanja. Dijete je tada stiješnjeno između interesa dviju suprotstavljenih strana.

U partnerskom odnosu, obitelj i ustanova smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti obiju strana koje imaju iste interese, ciljeve i zadaće. Njihova opredijeljenost pruža maksimalne potpore jedni drugima s ciljem dostizanja onih ciljeva koji su u djetetovom najboljem interesu. Što je viša razina obiteljske ukljućenosti, veće su mogućnosti za maksimalne dobrobiti djece.⁹

Temeljne razlike u funkcioniranju suradnićkih i partnerskih odnosa obitelji i odgojno – obrazovne ustanove prikazane su u sljedećoj tablici.

⁹ Op.cit.pod. 7., str.6.

Tablica 1: *Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno obrazovne ustanove*

Čimbenici	Suradnja obitelji i odgojno – obrazovne ustanove	Partnerstvo obitelji i odgojno obrazovne ustanove
Roditelji	Percipiraju se kao „druga strana“ u odgoju djece	Percipiraju se kao prvi „učitelji“ svoje djece
	Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove	Uključeni u sve aktivnosti ustanove
	Nedostatno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovama	Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom
	Dolaze u ustanovu po pozovu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića)	Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj
Odgojno – obrazovno osoblje (odgojitelji / učitelji / stručni suradnici)	Nedostatno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima	Osviješteni i informirani o važnosti te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima
	Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva	Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva
Ciljevi / zadaće / interesi	Pojedinačni, jednosmjerni, interesi „dviiju strana“	Opći posebni, dvosmjerni u fokusu djeteta i njegova dobrobit
Senzibilitet odgojno – obrazovnog osoblja	Nedostatno senzibilizirani za potrebe obitelji	Izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji
Odnosi	Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno – obrazovno osoblje u ustanovi	Ravnopravni – roditelji partneri odgojno – obrazovnom osoblju u ustanovi
Komunikacija	Rijetka, nedostatno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom teškoća u djetetovom učenju i/ili ponašanju	Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajuća, ravnopravna
Inicijativa	U pravilu, inicijativu ima ustanova	Inicijativa je obostrana i nadopunjujuća
Motivacija	Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće „prigodničarska“ (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi)	Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unaprjeđivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno – obrazovnog rada
Aktivnosti obitelji i ustanove	Najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadaća	Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikuluma ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija)
Obitelj – ustanova – lokalna zajednica	Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju	Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju

Izvor: Ljubetić M. (2014.): Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno – obrazovne ustanove i zajednice, Element, Zagreb, str.7.

3.2. Partnerstvo odgojitelja i roditelja

Može se dogoditi da odgojitelj ima teškoća u građenju partnerskih odnosa s djetetovim roditeljem, međutim odgojitelji su u situaciji gdje je potrebno graditi međusobno partnerstvo roditelja i odgojitelja. Ono što odgajatelji vide od roditeljstva se svodi na prizore jutarnjeg rastanka i popodnevnih susreta u vrtiću. Zbog toga partnerstvo podrazumijeva veliko povjerenje, otvorenost i toleranciju, a prije svega objektivnost i sposobnost za razmjenu informacija. Svaki puta kada odgojitelj razgovara s roditeljem on treba izaći iz svoje primarne odgojiteljske uloge i gledajući očima snimatelja predočavati ona zbivanja, one svoje i djetetove oblike ponašanja koji su roditelju dragocjen podatak, pokazatelj i putokaz.¹⁰

Uz termin roditelj uvijek se vezuje i termin uključenost koja je usmjerena na djetetovo akademsko postignuće (pomoć u izradi domaćeg rada, volontiranje u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i osnovnim školama, zastupanje djetetovih prava i sl.). Ako roditelji ne čine ono što od njih ustanova traži, a najčešće se to odnosi na pomoć djeci u postizavanju akademskih postignuća, neuspjeh djeteta smatra se roditeljskom pogreškom.

Prema Malaguzziju roditelji su sastavni dio sustava – dječjeg vrtića, a ukoliko uzmemo u obzir visoku razinu partnerstva dječjih vrtića talijanske provincije Reggio Emilia i roditelja te postignuća Reggio pedagogije, onda je vidljivo da dosadašnju percepciju roditelja odnosno roditeljsku uključenost u procese odgoja je potrebno promatrati na drugi način i potrebno mijenjati. Prema izvješćima američke Nacionalne udruge roditelja i učitelja (engl. The National Parent Teacher Association – PTA) revidiran je dokument Nacionalni standardi partnerstva obitelji i škole koji uključuje šest standarda i to¹¹:

- Prihvatanje svih obitelji
- Djelotvorna komunikacija
- Podupiranje učeničkog uspjeha
- Zauzimanje za svako dijete

¹⁰ Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str 69.

¹¹ Op.cit.pod 7., str.8.

- Podjela moći
- Suradnja sa zajednicom

Autorice Nelson i Guerra naglašavaju da ovi standardi predstavljaju važne načine zajedničkog rada obitelji i škole, te da predstavljaju zaokret u načinu razmišljanja o radu s roditeljima. Roditelji i obitelji podupiru učenike i školu na različite načine, a djelatno uključivanje roditelja samo je jedan od načina iskazivanja te potpore.

Partnerstvo obitelji, škole i lokalne zajednice je nužnost, stoga je potrebno produbiti i proširiti znanje o partnerstvu kako bi ga se bolje razumjelo te mu se poklonilo značajno više pozornosti.¹²

Partnerstvo podrazumijeva ravnopravnost uloga roditelja i odgajatelja, ono podrazumijeva i prihvaćanje i uvažavanja osobnosti i sposobnosti drugih, i to ne samo odraslih nego i djece. Pretpostavlja i komplementarnost uloga: svaki je sudionik kompetentan u svom području. Roditelji u poznavanju svog djeteta, ali i skupine djece s istim ili sličnim kulturnim, religijskim ili inim značajkama, i u nekim drugim područjima svog stručnog bavljenja. Odgajatelj će biti kompetentniji u pedagoško-metodičkim znanjima. Interakcija među njima može pružiti djeci kvalitetnije i raznovrsnije poticaje, omogućiti im kvalitetniju i raznovrsniju komunikaciju i interakciju.

Uspostavljanjem suradnje dječjeg vrtića i roditelja, oba sudionika mogu naučiti više o djetetu, njegovim mogućnostima, osjećajima, interesima i ponašanju. Ovim imaju priliku učiti o osnovnim demokratskim načelima, i to slobode izbora, usuglašavanja stavova, tolerancije, suradnje, odgovornosti i dr. Suradnja je preduvjet jačanju i roditeljske i profesionalne kompetencije. Njezin krajnji cilj svakako je dobrobit djeteta, naime nužno je da roditelj i odgajatelj postanu zajednica s istim ciljevima te jasnim i definiranim ulogama u odnosu na dijete. Ona ovisi o osobnosti svakog pojedinog djeteta, stručnosti odgajatelja i očekivanjima roditelja.

¹² Op.cit.pod.7. str.8.

Od dobre i kvalitetne suradnje najveću korist ima dijete. Ono stječe emocionalnu vezu s osobama od povjerenja, poglavito roditeljima, a onda i odgojiteljima, što je dobar temelj daljnjoj socijalizaciji. Ujedno stječe nova socijalna iskustva, osjećaj sigurnosti, osobne važnosti i povjerenje u druge te slobodnije raste i razvija se ¹³.

¹³ Valjan-Vukić V. (2011): Razvijanje kulture predškolske ustanove zajedničkim djelovanjem roditelja i odgojitelja, stručni članak, Sveučilište u Zadru, UDK: 613.83 : 373 (497.5), str.88.

4. Značaj rada s obitelji

4.1. Suradnja s roditeljima

Snažno partnerstvo između odgajatelja i roditelja- obitelji, izuzetno je važno za dječji razvoj i učenje. Uvažavajući ulogu obitelji kao prve djetetove odgojno-obrazovne i socijalne sredine za učenje, odgajatelj povezuje vrtić i obitelj, odnosno zajednicu, i unapređuje kontinuiranu dvosmjernu komunikaciju. Različite strukture, podrijetlo, životni stilovi i karakteristike obitelji i zajednica u kojima djeca žive moraju se uzeti u obzir kako bi se podržao dječji razvoj i učenje. Osjetljivost i spremnost da se izađe u susret obiteljima, ogleda se u različitim načinima na koje odgajatelj uključuje obitelj u proces učenja i razvoja njihove djece, te u život grupe i vrtića. Promicanjem djelotvorne interakcije između obitelji, vrtića i zajednice, odgajatelj potiče razumijevanje zajedničke odgovornosti za odgoj, obrazovanje i budućnost djece.¹⁴

Pozitivna komunikacija između roditelja i odgojitelja važna je zbog dobrobiti djece i njihovog socijalnog razvoja. Temelji sposobnosti djelotvornog funkcioniranja u socijalnim kontekstima polažu se u prvih pet do šest godina djetetovog života. Istraživanja vezana za socijalizaciju potvrdila su da rana interakcija djeteta s roditeljima, braćom i sestrama, a kasnije s odgojiteljima, vršnjacima, drugim odraslima te širom okolinom, u velikoj mjeri određuje razvoj socijalne ličnosti, odnosno način na koji će osoba funkcionirati u kasnijoj i odrasloj dobi. Za odgojitelje je ta činjenica važna, jer to znači da odgojitelj vlastitim modelom ponašanja može djetetu pomoći u socijalizaciji. Mnogi su načini i mogućnosti poticanja i razvijanja socijalne kompetencije u djeteta predškolske dobi. U pokušajima njezina poticanja bi trebali sudjelovati roditelji i odgojitelji zajedno, da bi djeca nastavila biti okružena istim obrascima ponašanja i djelovanja prema njima, odnosno u dječjem vrtiću i u svom domu. Potrebno je naglasiti važnost suradnje i partnerstva odgojitelja s roditeljima, te daljnje unapređivanje suradničkih i partnerskih odnosa kroz različite oblike i kroz akcijska istraživanja. Roditeljima, koji imaju

¹⁴ International Step By Step Association (2011.): Kompetentni odgajatelji 21. stoljeća - ISSA-ina definicija kvalitetne pedagoške prakse, Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“, brošura za web, str. 22, (<http://www.korakpokorak.hr/upload/vrtici/praksa-kvaliteta-izvrsnost/issa-standardi-brosura-za-web.pdf> - 5.10.2015.)

veliku ulogu u razvijanju i jačanju socijalne kompetencije svoje djece, potrebna je pomoć, pravo usmjeravanje i podrška odgojitelja u socijalizaciji njihova djeteta, kao i pomoć njima samima. Roditelje je potrebno obučiti, savjetovati, informirati što i kako činiti za boljitak svoga djeteta, i to u obliku seminara, radionica, igraonica i savjetovališta. Potrebno je također osigurati roditelju da se ne osjeća napadnutim ili kritiziranim u vezi s odgojem svoga djeteta.¹⁵

Prvi koraci u suradnji obitelji i ustanove mogu biti različiti: posjet djetetovu domu, posjet roditelja u vrtiću, organiziranje sastanka radi međusobnog upoznavanja prije djetetova polaska u vrtić.¹⁶

Predškolska ustanova treba poticati, ohrabrivati, pomagati i upućivati roditelje u odgojnim nastojanjima. Vrlo je bitna suradnja roditelja i odgojitelja radi razmjenjivanja informacija o djetetu koje pozitivno utječu na djetetov razvoj. Ako obitelj i odgojitelj ne uspostave suradnju i ne razmjenjuju informacije o djetetu te djeluju podvojeno onda se radi o diskontinuitetu u odgoju.

Partnerstvom roditelja i odgojitelja želi se istaknuti važnost ravnopravne komunikacije, dogovaranja i međusobnog uvažavanja u obavljanju zajedničke, složene zadaće odgajanja. Partnerstvo roditelja i odgojitelja naglašava zajedničku odgovornost obaju čimbenika za odgoj djeteta, te se u odgoju upućuje na otvorenu dvosmjernu komunikaciju odraslih za dobrobit djeteta.¹⁷

Da bi odnos roditelja i odgojitelja bio kvalitetan potrebno je međusobno poštovanje i uvažavanje, ravnopravnost, aktivno slušanje, neosuđivanje, dijeljenje informacija, fleksibilnost, otvorenu komunikaciju, vjerovanje itd.¹⁸

¹⁵ Mlinarević V., Tomas S. (2010.): Partnerstvo roditelja i odgojitelja – čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta, pregledni članak, Učiteljski fakultet u Osijeku, UDK: 37.018.3 : 37.035, str.155.

¹⁶ Ljubetić M. (2009.):Vrtić po mjeri djeteta, priručnik za odgojitelje i roditelje, Školske novine, Zagreb, str.91.

¹⁷ Op.cit.pod.4. str. 613.

¹⁸ Op.cit.pod.7., str.4.

Komunikacija roditelja i odgojitelja je jako važna kako za dijete tako i za roditelje i odgojitelje. Oni si imaju što reći, pokazati, pomoći, upozoriti kako bi dijete moglo rasti u sretnom okruženju.¹⁹

U realizaciji programa odgojitelj, roditelj i djeca su istinski subjekti i ravnopravni partneri. Može se govoriti i o komplementarnoj programskoj suradnji. To je slučaj kad roditelj radi s djecom neke sadržaje za koje ima veće kompetencije nego sam odgojitelj. Ali zato odgojitelj uspješnije realizira druge sadržaje.

4.2. Oblici i obilježja suradnje i partnerstva s roditeljima

Danas je u pedagoškoj znanosti afirmirano više oblika suradnje vrtića i obitelji. Ta suradnja je dvojaka²⁰:

- Informativna
- Programska
- Stvaralačka

Veći uspjeh u odgoju djece moguće je ostvariti programsko – funkcionalnom suradnjom obitelji i predškolske institucije.

Oblici suradnje su raznovrsni te kako bi komunikacija bila što kvalitetnija postoji nekoliko oblika suradnje²¹:

- Individualni razgovor
- Kutić za roditelje
- Druženje roditelja, djece i odgojitelja
- Radionice roditelja, djece i odgojitelja

¹⁹ Gluščić J., Pustaj M. (2008): Priručnik za roditelje i odgojitelje, Vlastita naklada – Jasenka Gluščić, Jasterbarsko, str. 5.

²⁰ Stevanović M. (2003.): Predškolska pedagogija, Andromeda d.o.o., Rijeka, str.335.

²¹ Op.cit.pod.19., str. 7.

- Komunikacijski roditeljski sastanak.

Koncept partnerstva rezultat je niza znanstvenih istraživanja, ali i provjere njihovih rezultata u praksi. Osnovna obilježja partnerskog koncepta su²²:

- Roditelji su središnje i aktivne osobe u donošenju odluka i njihovoj implementaciji,
- Roditelji imaju jednake snage i stručnost,
- Roditelji su sposobni pridonositi funkcioniranju ustanove i primati od nje reciprocitet,
- Roditelji i profesionalci imaju zajedničku odgovornost.

Odgovornost je ključni pojam u razumijevanju partnerstva roditelja i odgojitelja.

Razvoj odnosa koji se temelji na povjerenju i poštovanju roditelja i djelatnika odgojno – obrazovne ustanove ključan je pri održavanju kvalitetnog partnerstva koji podupire obrazovanje djece, međutim taj odnos nije moguće graditi u velikim grupama niti na formalnoj razini. Ono što roditelje privlači i ono što im pruža osjećaj shvaćenosti i ravnopravnosti u partnerskom odnosu je osjećaj dobrodošlice, prepoznavanje i pohvaljivanje angažmana i doprinosa obitelji, slušanje te primjereno i pravodobno odgovaranje na konkretne potrebe i brige koje roditelji imaju.²³

Kako bi shvatili svoje nedostatke u odgoju djece, svaki odgojitelj trebao bi sa svoje strane pokazati puno inicijativnosti i želje za kontinuiranom i učinkovitom suradnjom. Važno je sagledati važnost suradnje i razinu svoje stručne osposobljenosti za pripremanje, vođenje i plansku realizaciju raznih oblika suradnje s roditeljima. Suradnja predškolske ustanove i obitelji je vrlo značajna za pravilan rast i razvoj djeteta.

Komunikacija između obitelji i odgojitelja pomaže u izgrađivanju uzajamnog razumijevanja i vođenja, te osigurava veću dosljednost u odnošenju prema djeci. Zajedničko planiranje između

²² Op.cit.pod.16. str.92.

²³ Op.cit.pod.7., str.15.

odgojitelja i obitelji potpomaže uspješnijim socijalizacijskim procesima, kao što su usvajanje higijenskih navika, razvoj odnosa u skupinama vršnjaka i uključivanje u školu.

Redovita dvosmjerna komunikacija služi za izmjenu informacija o djetetovim individualnim potrebama i razvojnom napredovanju. Roditelji se od strane odgojitelja informiraju i o tekućim sadržajima aktivnosti koje se provode u odgojnim skupinama, o svakoj promjeni programa unutar grupe (vodoravna promjena) i kada prelaze na više razine programa (vertikalna promjena). O promjeni programa ne odlučuju samo odgojitelji već za to traže i mišljenje roditelja. Roditelji i odgojitelji trebali bi često razgovarati o dječjim uspjesima, iznenadnim provalama emocija, pokušajima kreativnosti itd.²⁴

²⁴ Op.cit.pod.19. str. 20.

5. Oblici suradnje roditelja i odgojitelja

5.1. Individualni razgovor

Individualni razgovor je sastanak na koji dolazi jedan ili oba roditelja razgovarati o djetetu s jednim ili oba roditelja ili stručnim suradnikom (pedagog, psiholog, medicinska sestra i sl.)

Individualni razgovori mogu se održavati u sobi dnevnog boravka, zbornici ili u bilo kojoj drugoj prostoriji gdje se može u miru razgovarati kako bi bilo što ugodnije roditelju. Razgovoru se obično pristupa kada primijetimo da je dijete likovno nadareno, da su mu crteži s mnogo detalja što nije specifično za djetetovu dob ili da je posebno zainteresirano za glazbu, ples ili ako primijetimo da se radi o nekom problemu što dijete dovodi do agresivnosti, povučenosti ili plačljivosti. Ako roditelj primijeti neke probleme kod djeteta on može zatražiti pomoć odgojitelja ili stručne osobe. Ukoliko odgojitelj smatra da nije kompetentan na nekom području, na razgovor može pozvati nekog iz stručnog tima koji će pomoći riješiti problem.

Takav razgovor je vrlo važan za dijete jer se na njemu roditelj i odgojitelj dogovaraju kako i što će raditi dalje i kako motivirati dijete da više ne bude tužno, potišteno, agresivno i sl. Bilo bi korisno ako bi roditelj mogao dolaziti na individualni razgovor najmanje jednom mjesečno, gdje bi mu odgojitelj prezentirao radove njegova djeteta, ispričao mu kako se dijete igra, tko su mu prijatelji, što voli crtati, jesti, raditi i sl. Vrlo je bitno da roditelj kaže odgojitelju promjene koje je primijetio kod djeteta kako bi mu zajedno mogli pomoći. Važno je poticati pozitivne osobine kod svakog djeteta (poštenje, iskrenost, ljubav...).²⁵

²⁵ Op.cit.pod.19. str. 9.

5.2. Kutić za roditelje

Kvalitetna suradnja s roditeljima važan je preduvjet uspješnom odgojno – obrazovnom djelovanju odgojitelja na dijete, jer omogućuje bolje poznavanje djeteta u svim područjima razvoja, a roditelju dobivanje povratne informacije o ponašanju djeteta u skupini, uočenim sposobnostima i posebnim interesima.

Kutić za roditelje je prostor koji je namijenjen roditeljima, a nalazi se ispred svake sobe dnevnog boravka. U tom kutiću se u pisanom obliku roditelju daju obavijesti i izvješća o važnim događajima u skupini, a odgojiteljima prijedlozi i mišljenja roditelja u cilju kvalitetnijeg odgojno obrazovnog procesa.

Postoji razlika između oglasne ploče i kutića za roditelje. Razlika je u tome da oglasna ploča označava centralni pano s obavijestima na nivou vrtića kao ustanove, a kutić za roditelje pisane obavijesti vezane uz skupinu djece ispred čije se sobe dnevnog boravka nalazi.

Pano u kutiću za roditelje sadrži popis djece u skupini (bez osobnih podataka: adrese, broja telefona, datuma rođenja i imena roditelja). U obavijesti treba stajati vrijeme održavanja individualnih razgovora roditelja i odgojitelja ili članova stručnog tima.²⁶

5.3. Druženja roditelja, djeteta i odgojitelja

U druženja roditelja, djeteta i odgojitelja ubrajaju se²⁷:

- Kreativne radionice roditelja, djeteta i odgojitelja
- Kreativne radionice roditelja za djecu
- Boravak roditelja u skupini
- Posjet roditeljskom domu
- Posjet radnom mjestu roditelja

²⁶ Op.cit.pod.19., str. 18.

²⁷ Ibidem. str. 22.

- Zajednički izleti djece, roditelja i odgojitelja
- Male priredbe: djeca roditeljima – roditelji djeci

Radionice su sastanci na kojima roditelj zajedno sa svojim djetetom i ostalim roditeljima skupine izrađuje neke konstruktivne predmete ili igračke za svoje dijete. Radionica treba imati svrhu i cilj kako bi mogla privući roditeljsku pažnju. U radionicama se koriste materijali koji su neopasni za dijete (papir, plastika, celofan...). Na takvim radionicama roditelji se druže međusobno i pokazuju svojoj djeci što se i kako može učiniti od nekorisnog materijala, a može postati zanimljivo i korisno. Radionice ovakvog karaktera najčešće se organiziraju prigodom obilježavanja blagdana. Pri planiranju radionica potrebno je na pano staviti obavijest o održavanju radionice s naznačenim vremenom početka, navedenom temom i tehnikom izvođenja sadržaja, mjesto održavanja i trajanjem druženja.

Uloga odgojitelja je velika tijekom realizacija, pogotovo kod djece čiji roditelji nisu u mogućnosti sudjelovati, njima treba mnogo više odgojiteljeve pažnje od djece čiji su roditelji prisutni.

5.4. Komunikacijski roditeljski sastanak

Najčešći i najefikasniji oblik suradnje roditelja i odgojitelja su komunikacijski roditeljski sastanci. Oni se održavaju tri do četiri puta godišnje, a mogu i češće, ovisno o potrebi i želji roditelja i odgojitelja. Na roditeljskim sastancima raspravlja se o ponašanju u određenim situacijama, o načinu rješavanja sukoba u skupini i sličnim temama koje odabire odgojitelj, a predlaže roditelj. Kako bi ovakav oblik suradnje bio zanimljiv, na početku sastanka počinje se sa igrom kako se roditelji mogli opustiti i surađivati u glavnom dijelu. Na komunikacijskom sastanku roditelji međusobno izmjenjuju iskustva s drugim prisutnim roditeljima. Prilikom ovakvog sastanka važno je dobro pripremanje susreta²⁸:

- Odabir teme vrlo je važan segment

²⁸ Op.cit.pod.19., str. 36.

- Struktura samog susreta koja se dogovara sa kolegicom i po potrebi sa stručnim timom.
- Vrijeme susreta potrebno je naznačiti već na pozivu kojeg se uručuje svakom roditelju nekoliko dana prije samog sastanka (8 – 10 dana).

Cilj je na samom početku stvoriti vedru i veselu atmosferu između roditelja i odgojitelja.

5.5. Otvorenost za utjecaje, potporu i suradnju

Dječji vrtić i obitelj prirodno su usmjereni jedno na drugo jer imaju zajednički cilj, a taj cilj je zdravo, samopouzđano, kompetentno, odgojeno i obrazovano dijete.²⁹

Odgajateljevo iskustvo s roditeljima i suradnicima u vrtiću potrebno je razmotriti u svjetlu komunikacijskih modela potpore i suradnje te ih je potrebno smjestiti u odgovarajuće kategorije. Te kategorije pomažu u odnosu roditelja i odgojitelja. Uz pomoć tih kategorija lakše uviđamo pogreške, posljedice, razloge zbog kojih su neki odnosi bili preteški ili ugodni, uspješni ili neuspješni. Sastavnice komunikacijskih modela mogu za odgojitelja biti smjernice za budući rad.

Osnovni uvjet za upoznavanje potreba, stavova, mišljenja i interesa drugih je otvorenost institucije radnog mjesta i nas kao osoba. Da bismo nekome mogli pružiti pomoć, potporu ili ako bismo s nekim mogli surađivati u zajedničkom poslu, onda moramo toj osobi dopustiti iskazivanje stava, mišljenja i osjećaja.

Dopustiti otvorenost u iskazivanju onoga što osoba misli i osjeća važno je u pojedinačnim odnosima (razgovor, informiranje, savjetovanje, intervju, dogovaranje), u kontaktu s djetetom, sa skupinom djece, s njihovim roditeljima, s kolegicom u grupi, s drugim djelatnicima u vrtićima. Nakon što smo dopustili otvorenost daljnji korak u građenju naših uspješnih odnosa s drugima je pridavanje važnosti onome što su nam drugi rekli, pokazali, iskazali na bilo koji

²⁹ Op.cit.pod.16., str.90.

način. Ako negiramo, ne primjećujemo ili umanjujemo važnost tuđeg iskaza, oni s kojima surađujemo ili koji su od nas tražili pomoć³⁰:

- Prestat će iskazivati svoje stavove, mišljenja i osjećaje te će usmjeriti svoje ponašanje na drugu osobu koja uvažava njihove potrebe.
- Pojačat će svoja nastojanja - biti glasniji, ponašati se napadno, agresivnije, ponekad dramatično ne bi li nas potakli da pridamo važnost njihovu postojanju, njihovoj potrebi, njihovom problemu.

Sljedeći važan čimbenik otvorenosti prema drugima je naše odgovarajuće djelovanje u odnosu na iskazane potrebe onih kojima trebamo pomoći. Odgovarajuće djelovanje ne znači i ostvarenje svega onoga što roditelj želi, ono može značiti³¹:

- Pomoći roditelju i učiniti sve što je moguće radi rješavanja problema i postizanja cilja
- Ali isto tako i reći roditelju da mu ne možemo pružiti pomoć i uputiti ga onamo gdje će mu pomoć pružiti.

Ponekad možemo odgovarajuće djelovati tako da odbijemo učiniti nešto što bi povrijedilo druge, ugrozilo i nas i onoga kome pružamo potporu. Pritom je važno argumentirati odbijanje činjenicama, stavovima i upozorenjem na moguće posljedice.

³⁰ Op.cit.pod.12., str. 70.

³¹ Ibidem., str. 70.

Tablica 2: Čimbenici otvorenosti za potporu i suradnju roditelja i odgojitelja

<p style="text-align: center;">DOPUSTITI</p> <p>Iskazivanje stava, mišljenja, osjećaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U pojedinačnim odnosima (informiranje, savjetovanje, dogovaranje) • U kontaktu sa skupinom • Pisanim oblicima komunikacije • Drugim vidovima komunikacije (telefonom)
<p style="text-align: center;">PRIDATI VAŽNOST</p> <p>Iskazanu stavu, mišljenju, osjećaju problemu, njegovoj promjenljivosti sposobnostima za sučeljavanje s problemom i za njegovo rješavanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Usmjeravanjem pozornosti na ono što nam drugi poručuju • Davanjem do znanja da smo čuli, vidjeli, pročitali, razumjeli • Traženjem pojašnjenja ili drugih pojedinosti u svezi sa situacijom ili s osobom o kojoj se govori • Davanjem informacija o tome kako smo doživjeli, percipirali ono što je sadržaj poruke i koje smo zaključke iz toga izveli
<p style="text-align: center;">DJELOVATI</p> <p>S obzirom na druge, na problem, na situaciju, na sebe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pružiti potporu, pomoći osobi ili skupini • Tražiti pomoć za sebe ili druge • Suradivati radi postizanja zajedničkog cilja • Stvarati uvjete u kojima je problem moguće riješiti ili ostvariti cilj

Izvor: Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str. 72.

5.6. Značajke komunikacije između pomagača i onoga kome je pomoć potrebna

Kada roditelju pružamo pomoć ili potporu to znači da smo u posebnom odnosu s njime. Onaj koji traži pomoć je u emocionalnoj, duhovnoj, tjelesnoj ili materijalnoj neravnoteži i uz pomoć drugih se želi vratiti u uravnotežen položaj. Odgojitelj koji često i nesebično pomaže u opasnosti je da pomažući drugima zanemari svoje osobne potrebe. Bitno je da se taj

neravnotežan odnos usmjeri na konkretan djetetov problem i konkretnu situaciju, a ne na ukupnu djetetovu ili roditeljevu osobnost ili na kompletan život onoga kome se pomoć pruža. Važno je da pomagač jača osobu s obzirom na problem koji joj pomaže riješiti.

Roditelj koji traži pomoć³²:

- Vjeruje da ne može sam riješiti svoj problem dok vi, ako ste spremni biti pomagačem, vjerujete u svoje sposobnosti za sudjelovanje u rješavanju tuđega problema
- Konfuznoga je mišljenja i nedostaju mu mnoge informacije o situaciji u kojoj se nalazi i načinima na koje iz te situacije može izaći; pomagač, nasuprot tome, ima i potrebna znanja i kontakt sa stvarnošću iz koje uzima svoje podatke što mu mogu koristiti za rješavanje problema i pružanje potpore
- Osjeća se napušteno, ranjivo, ima neugodne osjećaje, često se doima kao da je preplavljen vlastitim osjećajima. Pomagač je orijentiran na drugoga – on nastoji prepoznati i razumjeti tuđe osjećaje i suosjećati s onima koji su u nevolji.

Ta vjerovanja i osjećaji pojedinca kojemu pomažete su privremeno stanje. Cilj pružanja pomoći i potpore nije rast onoga koji pomaže nego rast i razvoj onoga kome pružamo pomoć.

5.7. Obilježja suradničkog odnosa

Kada želimo postići neki cilj, a svjesni smo da će uspješnost biti veća u zajedničkoj aktivnosti s jednom ili više osoba koje imaju interesa za ostvarivanje našeg cilja, tada dolazi do suradnje između nas i drugih osoba. S roditeljima možemo zajedno djelovati samo ako imamo povjerenja u sebe i njega.

Kako bi nas drugi razumjeli i kako bismo ostvarili kvalitetnu komunikaciju važno je biti „emocionalno pismen“ odnosno na razumljiv način iskazivati svoje osjećaje i znati prepoznati i razumjeti tuđe. Emocionalno pismen odgojitelj neće svoju komunikaciju s roditeljem lišiti

³² Op.cit.pod.10., str. 76.

emocija, nego će ih iskazivati na socijalno prihvatljiv i roditelju razumljiv način (ne zbunjujući, ne dvosmislen, ne negativno emocionalno obojen), odgojiteljev emocionalni iskaz neće preplaviti njihov odnos, nego će ostati ono što je bilo na početku „začin“.

„Emocionalno pismen“ odgojitelj prihvatiti će roditelja kao osjećajno biće i nastojat će iščitati njegov socijalni iskaz. Odgojitelj ne treba uveličavati ili umanjivati važnost roditeljevih emocija, ne treba interpretirati njihovo značenje nego bi trebali više razmjenjivati misli i informacije o emociji. Uspjeh u stvaranju suradničkih odnosa i postizanju zajedničkih ciljeva između roditelja i odgojitelja ovisi o objektivnosti, spontanosti, bliskosti i povjerenju.³³

5.8. Kome je teško pristupiti

Obitelji koje su zbog mentalnih, fizičkih, ekonomskih i drugih teškoća preopterećena te im je teško djelatnije se uključiti i brinuti o odgojno – obrazovnoj dobrobiti njihove djece smatramo onima kojima se teško pristupa. Između onoga što je osmišljeno i ponuđeno i onoga što obitelji žele i trebaju vrlo je vjerojatno da su odgojno – obrazovne ustanove te kojima se teško pristupa, a ne obitelji.

Mogući razlozi mogu biti ³⁴:

- Neusklađena temeljna vjerovanja o uključivanju obitelji,
- Stavljanje naglaska na brojnost i širenje informacija umjesto na građenje odnosa,
- Ograničeno poimanje roditeljske uključenosti.

Odgojiteljeva i učiteljeva vjerovanja koja omogućuju izgradnju kvalitetnog partnerstva obitelji i ustanove su:³⁵

³³ Op.cit.pod.10., str. 72.

³⁴ Op.cit.pod.7., str.13.

³⁵ Ibidem. str.14.

- Roditelji imaju snove o svojoj djeci i žele samo najbolje za njih, često izgleda drugačije, ali upravo roditelji koji žive u teškim prilikama žele svoju djecu poštediti života u neimaštini i stresu, a izlaz iz toga vide upravo u odgoju i obrazovanju.
- Sve obitelji podupiru učenje kod svoga djeteta – (roditeljsko iskustvo, znanje, talenti, posao i sl., daje im alat i kapacitet da podupiru i ohrabruju svoju djecu u obrazovanju- razina te potpore varira te upravo stoga školsko osoblje treba podupirati roditelje i ohrabrivati ih.)
- Roditelji i osoblje ustanove trebali bi biti ravnopravni partneri – (međutim praksa pokazuje suprotno: odnosi između obitelji i ustanove često se grade na neproporcionalnoj raspodjeli moći, pa se često roditelji osjećaju inferiorni u odnosu na osoblje ustanove. Osoblje pak, uskraćuje relevantne informacije roditeljima, učvršćuje taj stav u nastojanju da zadrži moć.)
- Odgovornost za izgradnju partnerstva između obitelji i škole pripada školskim djelatnicima, a osobito ravnateljima.

6. Stavovi odgojitelja koji obeshrabruju suradnju i potporu

Kada se čovjek nađe pred problemom aktivno se suočava s njime i nastoji ga riješiti ili ga i ne pokušava riješiti uvjeren kako za taj problem nema rješenja, što je zapravo bijeg od samoga problema. U odgojiteljskom poslu to može biti problem u radu s djecom, odgojiteljima, i najčešći problem koji se javlja to je problem koji nastaje u kontaktu s roditeljima.³⁶

6.1. Negativan stav prema roditeljima

Opći negativan stav i sumnja u postojanje rješenja kada se pojavi problem temelji se na onome što odgojitelji vjeruju o sebi i roditeljima u određenoj situaciji te na onome što očekuju od suradnje s roditeljima.

Negativne stavove odgojitelji stječu tijekom svojega radnog vijeka. Ti stavovi postaju trajni i stabilni te utječu na emocije prema roditeljima, na razmišljanje o roditeljima, vrednovanje roditelja i njihovih postupaka te na reagiranje u odnosu prema roditeljima.

Iz negativnog stava proizlaze sukob ili izbjegavanje kontakta te bi se od odgojitelja koji imaju negativan stav i negativno očekivanje od roditelja moglo očekivati da odgojitelji izbjegavaju suradnju s roditeljem u problemskoj situaciji ili bi se mogli sukobljavati.

U temeljima negativna stava o roditeljima zatvaraju se putovi prema zajedničkom cilju i pojačavaju negativan odnos prema roditeljima kao „najproblematičnijim“ čimbenicima djetetova života u vrtiću.³⁷

³⁶ Op.cit.pod.10., str. 78.

³⁷ Ibidem., str. 78.

6.2. Čemu služe negativni stavovi

Takvi stavovi pridonose osjećaju odgojiteljeve sigurnosti. Odgojitelju se čini kako kontrolira situaciju te ostavlja stvari takvima kakve jesu, iako su vezane za nekvalitetne, reproduktivne i loše odnose. Odgojitelj smatra da bi za njega bilo kakvo upuštanje u zajedništvo s roditeljima bio prevelik rizik – rizik neuspjeha, pogoršanja odgovornosti, povećane aktivnosti, neugodnih osjećaja, promjene stava prema roditeljima...

Ponekad predrasuda ili negativan stav prema roditelju služi odgojitelju za povećanje vlastite odgovornosti.

Ljudi su skloni mijenjati svoje ponašanje kako bi ili u skladu s određenim stavom, to suglasje između mišljenja i ponašanja umiruje čovjeka i umanjuje njegove strahove od rizičnih posljedica, na taj način otklanja nelagodu zbog nesklada između svojih stavova, spoznaja i ponašanja (kognitivna disonancija). Takvi negativni stavovi ne pridonose partnerstvu i kvalitetnome odnosu između roditelja i odgojitelja.³⁸

6.3. Zašto su negativni stavovi problem

Odgojitelji koji održavaju negativne stavove o roditeljima kao teškim i nemogućim partnerima filtriraju samo one informacije iz okoline i „propuštaju“ samo one koje pridonose održavanju slike o roditelju kao „neugodnu“ partneru i na taj način izvrću realnost kako bi ona mogla odgovarati odgojiteljevu stavu. Negativne misli utječu na odgojiteljevo ponašanje koje je vezano za njegovu radnu ulogu. Zbog negativnih misli može se dogoditi da odgojitelj ni prema djetetu ne pokazuje oblike ponašanja koji su obvezatni i vezani za odgojiteljevu radnu ulogu ili da strahuje iskoristiti pravo na postupke koji proizlaze iz radne uloge, a mogli bi pridonijeti boljem razumijevanju i boljoj suradnji s roditeljima.

Negativne misli sprječavaju odgojitelje da prepoznaju postojanje pravoga problema i pojačavaju iskrivljavanje stvarnosti. Stvarnost se iskrivljuje tako što se subjektivnom

³⁸ Op.cit.pod.10., str. 79.

interpretacijom ignoriraju, podcjenjuju ili iskrivljuju informacije koje bi bile važne za rješenje problema.

Sudionici te stvarnosti jesu: onaj koji je suočen s problemom, onaj na kojega se problem odnosi i situacija ili kontekst u kojoj se sve zbiva.

Razine iskrivljene stvarnosti: onaj tko je suočen s problemom, onaj za kojeg je problem vezan, i situacija u kojoj se sve odvija.³⁹

- u odnosu na problem čovjek može zanemarivati znak da problem uopće postoji (roditelj čeka svaki dan da drugi roditelji odu, dok odgajatelj to zanemaruje)
- odgojitelj može ne priznavati važnost problema (roditelj brine oko toga što dijete plače na rastanku, odgajatelj to ne smatra problemom)
- zanemarivanje vlastite sposobnosti za sučeljavanje s tuđim problemom i njegovim rješavanjem (što god učinio, dijete će plakati).

6.4. Vrste negativnih stavova

Prema izjavama odgojiteljica iz Dječjeg vrtića Jarun u Zagrebu stavove koje obeshrabruju odgojitelja za partnerstvo s roditeljima možemo podijeliti u četiri skupine:⁴⁰

- Odgojiteljev stav prema sebi i svojem profesionalnom položaju i ulozi
- Odgojiteljevo mišljenje o tome kako ga roditelji vide i što od njega očekuju
- Odgojiteljev opći stav prema roditeljima
- Odgojiteljev stav prema sebi i roditelju u problemskoj situaciji.

Odgojiteljev stav prema sebi i svojem profesionalnom položaju i ulozi je pod utjecajem odgojiteljeve profesionalne uloge koja je sada složenija, zahtjevnija, s novim zadaćama,

³⁹ Op.cit.pod.10., str. 79.

⁴⁰ Ibidem., str. 80.

obvezama i odgovornostima. Ponekad te odgovornosti nisu jasne ni samim odgojiteljima ni roditeljima.

Neki od mogućih putova za provjeru i promjenu stava prikazani su u sljedećim tablicama.

Tablica 3.: *Stavovi prema sebi, svojem profesionalnom položaju i ulozi te mogući putovi prema promijeni stavova*

STAVOVI PREMA SEBI, SVOJEMU PROFESIONALU POLOŽAJU I ULOZI	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI PREMA PROMJENI STAVA
<ul style="list-style-type: none"> • Stalno moram gledati kako je roditelj raspoložen (nemam više snage) • Nitko neće stati na moju stranu, nikad do sada nisam imala takvu situaciju, neiskusna sam u svezi s određenim problemima • Sama nisam roditelj pa ne mogu u potpunosti shvatiti roditelja • Strah me je (imam tremu na roditeljskom sastanku) • Svi su važni, samo teta nije važna 	<ul style="list-style-type: none"> • Ne poopćujte dojmove i iskustvo koji prethode negativnu stavu. Ne vjerujte u izjave: stalno, uvijek, nikada, nitko, svi. one najčešće nisu istinite. • Konkretizirajte, povežite svoj stav i negativno mišljenje ili osjećaj s posve određenom situacijom i posve određenom osobom. • Jačajte pozitivnu sliku o sebi koja će biti bolja budu li vaši uspjesi u komunikaciji s roditeljima i vaša očekivanja od te komunikacije u većem skladu.

Izvor: Milanović, M. (2014.): Pomožimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str. 83.

Tablica 4.: Odgojiteljev stav o tome kako ga vide roditelji i mogući putovi prema provjeri i eventualnoj promjeni stava i očekivanja

ODGOJITELJEV STAV O TOME KAKO GA VIDE RODITELJI	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI PREMA PROVJERI I EVENTUALNOJ PROMJENI STAVA I OČEKIVANJA
<ul style="list-style-type: none"> • Ne cijene me, ne poštuju moju stručnost, vide me samo kao čuvaricu djece • Ne razumiju moje postupke • Nemaju povjerenja u mene ni u vrtić općenito • Roditelju je sporedno što ja pričam jer je zaokupljen drugim stvarima • Misle da smo svemogući • Očekuju od mene ono što sami ne pružaju djetetu • Očekuju ekskluzivnost prema svojem djetetu (trebala bih se baviti samo njegovim djetetom). 	<p>Provjerite sami sa sobom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kako znate da roditelji imaju takav stav prema vama • Iz kojeg iskustva proizlazi vaše mišljenje o tome <p>Konkretizirajte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tko vas ne razumije • Što govorite, što zahtijevate kada vas pojedini roditelj ne razumije • Gdje se zbiva komunikacija • Što radite kada vas pojedini roditelj ne razumije <p>Provjerite pitanjima ili iskazima roditeljstva očekivanja i potaknite ga da bude konkretan: „Nisam sigurna jesam li dobro shvatila“, „Čini mi se...“, „Ispravite me ako griješim“, „Možda osjećate...“, „Možda mislite...“, „Ako sam dobro shvatila...“</p> <p>Predstavite se kao kompetentan profesionalac jasno iskazujući konkretan problem, izlažući rezultate svojega rada i dječjih postignuća.</p> <p>Poučite roditelje o razvojnim obilježjima djeteta određene dobi, o razlikama među djecom i posebnostima individualnog pristupa.</p>

Izvor: Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str. 84.

Tablica 5.: Odgojiteljev stav prema roditeljima i mogući putovi ka konkretizaciji stava

ODGOJITELJEV STAV PREMA RODITELJIMA	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI KA KONKRETIZACIJI STAVA
<ul style="list-style-type: none"> • Nezainteresirani su (za život u vrtiću, za djetetove reakcije, za moj rad, za grupna događanja) • Nepromjenljivi su • Zanima ih samo je li dijete jelo i spavalo • Nekomunikativni su • Nervozni su, neraspoloženi i često bezvoljni • Ne čitaju panoe, ne slušaju informacije • Stalno kompliciraju • Uvredljivi su • Misle da su uvijek u pravu • Površni su • Roditelji su najodgovorniji za svoje dijete • Opasno je previše se zbližiti s njima • Arogantni su, distancirani • Neiskreni su, ne daju sve informacije, iskrivljuju realnost • Nikada se ne pridržavaju dogovora • Nemaju vremena, uvijek su u žurbi ili su umorni ili nemaju strpljenja 	<p>Prihvataju istinu da nema „prave“ majke i „pravog“ oca. Postoji konkretna osoba koja je roditelj djeteta iz vaše skupine.</p> <p>Roditelj i dijete su cjelina. Kakav god bio, roditelj je neuklonjivi dio te cjeline. Ne zaboravite na dijete dok razmišljate o roditeljima.</p> <p>O djetetu znamo mnogo, no roditelj je osoba o kojoj znamo vrlo malo – znamo ono što vidimo dok dovodi i odvodi dijete i ono što čujemo od njega kada s njim razgovaramo.</p> <p>Kompetentan odgojitelj ne mora imati stav o konkretnu roditelju. Dovoljno je da ima pozitivnu sliku o sebi i temeljno povjerenje u druge ljude.</p> <p>Odgojitelj ima svoje znanje, svoje vještine i svoju osobnost.</p> <p>To je mnogo i za suradnju s roditeljem dovoljno.</p>

Izvor: Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str. 85.

Tablica 6: *Odgojiteljev stav prema roditelju i djetetu u problemskoj situaciji te mogući putevi za rješavanje problema*

ODGOJITELJEV STAV PREMA SEBI I RODITELJU, A NERIJETKO I DJETETU U PROBLJEMSKOJ SITUACIJI	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA
<ul style="list-style-type: none"> • Neću ni pokušati rješavati problem jer ću se sigurno sukobiti s roditeljem • Najbolje je napraviti sve što žele pa i ako to nije u interesu djeteta, samo da bude mir (npr. oblačiti mu vestu za toplog vremena) • Dovoljno je da mu dam informaciju o postojanju problema, a na njemu je daljnja inicijativa kako ga rješavati • Roditelj ne shvaća ozbiljno problem, ignorira ga, omalovažava ga, jer mu je tako lakše • Kada se pojavi problem, ne spoznaje ukupnu situaciju, već se uhvati detalja 	<ul style="list-style-type: none"> • Procijenite je li to što želite riješiti s roditeljem ili on s vama, doista problem (ugrožava li to koga) • Zajedno s roditeljem utvrdite vlasnika problema (osoba kojoj je ugroženo zadovoljenje neke potrebe) • Ako je ugroženo zadovoljenje roditeljeve potrebe, možda niste vi osoba koja mu može pomoći u rješavanju problema • Ako je ugroženo zadovoljenje vaše potrebe, možda nije roditelj taj koji to može riješiti zajedno s vama • Ako je ugroženo zadovoljenje djetetove potrebe u vrtiću, vi sigurno možete pridonijeti rješenju problema; često ga ne možete riješiti bez pomoći drugih – svoje kolegice, drugih djelatnika vrtića, roditelja... • Ne rješavajte sami problem koji je i djetetov (ako je njegova potreba ugrožena), ali uporabite svoje znanje, vještinu i osobnost da biste djetetu bili potpora u zadovoljenju njegove potrebe • Budite partner onome čiji je problem i tražite partnera ako je problem vaš

Izvor: Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str. 85.

7. Razgovori odgojitelja s roditeljem

Četvrtina odgojitelja nije osjetilo potrebu pozvati roditelje na individualne razgovore jer kako odgojitelji navode sve uspijevaju riješiti u svakodnevnim kontaktima s roditeljima na vratima u jutarnjim i popodnevnim satima. Najčešća obrazloženja glase: „*Nismo imali problema, konflikata koje bi trebalo rješavati, u četiri oka*“.

Individualna suradnja se prvenstveno očekuje kada su u pitanju problemi, posebne potrebe, razlike u odgojnim stilovima i očekivanjima.

O čemu bi bilo potrebno razgovarati s roditeljima tako da bude dobit za sve? Ima jedan prijedlog razgovora kojeg bi trebalo iskušati:⁴¹

- O čemu: o djetetovu napredovanju
- Kako: partnerski
- Dobit za dijete: promišljanje i poticanje razvoja
- Dobit za roditelja: potvrđuje se kao brižan roditelj, veće razumijevanje njegovih i djetetovih potreba u vrtiću
- Dobit za odgojiteljicu: potvrđuje se kao kompetentna stručna osoba, a ne kao „čuvarica“; bolje prihvaćanje vrtićkih pravila i očekivanja od strane roditelja.

7.1. Kako roditelja motivirati za razgovor

Odgojitelj je važna osoba za dijete te zna mnogo stvari o djetetu koje roditelj ne može znati, ali ih jako želi znati. Svaki roditelj zaslužuje povremeni individualni razgovor s odgojiteljima jer će tako roditelj vidjeti što je specifično i važno za njegovo dijete.

⁴¹ Op.cit.pod.10., str. 97.

Svaki razgovor odgojitelja i roditelja je bitan za dobrobit djeteta.

Svakog roditelja zanima kako njegovo dijete napreduje, kako jede, spava, da li je njegovo dijete uspješno i u čemu je uspješno, kako se ponaša prema odraslima i drugoj djeci. Svaka potvrda od odgojitelja za njegovo dijete je za roditelja velika motivacija za daljnji razgovor i potvrda da je dobar roditelj.⁴²

7.2.Kako se pripremiti za razgovor

Odgojitelj razgovore s roditeljima treba planirati, pokazati da poznaje njegovo dijete, stručnost kako bi ulilo povjerenje roditelju. Odgojitelj treba pribilježiti natuknice za razgovor o djetetovom napredovanju (socio – emocionalni razvoj, spoznaja, komunikacija) te je potrebno isto tako pripremiti likovne radove. Roditelj vidi svoje dijete kod kuće i ne zna kakvo je djetetovo ponašanje u vrtiću, on može samo pretpostavljati. Zato je potrebno iznositi ona zapažanja koja su vidljiva u vrtiću. Odgojitelj treba biti konkretni!

*Teme za pojedinu dob:*⁴³

- 1 – 2 godine dijete usklađuje pojedine aspekte svojega razvoja. Smjenjuju se faze razvoja motorike i govora (kada pokušava hodati, dijete zaboravlja na govor i obratno).
- 2 – 3 godine razvija se razvoj govora, osamostaljivanje, dječji prkos, negativizam.
- 3 – 4 godine aktualni su svi oblici samostalnosti kao što su: jelo, pranje. WC, oblačenje, spremanje. Dijete se u području samostalnosti različito ponaša u vrtiću i kod kuće.
- 4 – 5 godine djeca su burna, maštovita, neumorna. Važne su igre, prihvaćanje pravila, druženja...
- 5 – 6 godina karakteristično je emocionalno sazrijevanje.
- 6 godina djetetove sposobnosti i osobine koje su važne za polazak u školu.

⁴² Op.cit.pod.10., str. 98.

⁴³ Ibidem., str. 98.

7.3. Kako razgovarati s roditeljem

Razgovor je proces te on ima svoje logične faze – početak (uvodni dio), sredinu i kraj.

Uvodni dio je važan za uspostavljanje dobrog odnosa, opuštenosti i osjećaja kontrole. Započinjujući razgovor temom kojom smo motivirali roditelje prelazimo na glavni, središnji dio razgovora. Tijekom razgovora moramo imati na umu da smo ovdje radi odgajanja djeteta, da je odgajanje za roditelja životna uloga, dok za odgojitelja profesionalna te se ta komunikacija kreće iz tih uloga i odnosa. Iz uloga proizlaze kompetencije za odgoj i za partnerski odnos. Isto tako razgovor nije pametovanje, nego je to susret dvoje ljudi koji su kompetentni govoriti, razgovarati i dogovarati o dobrobiti djeteta. Odgojitelj treba biti fleksibilan te treba prihvatiti razlike kojima se mora prilagoditi. Vrlo je bitno da je odgojitelj otvoren prema roditeljima te da ih sluša što mu roditelji žele reći. Potrebno je govoriti o djetetu s dobrim očekivanjima za daljnji razvoj jer samim time roditelj će se više otvoriti i s ponosom i veseljem govoriti i svome djetetu.

*Važna pravila i principi:*⁴⁴

- Govoriti o djetetu s dobrim očekivanjima za daljnji razvoj
- Biti pozitivni (prvo treba reći roditelju ono što želi čuti o svome djetetu, a nakon toga će se razgovor proširivati i usmjeravati u onom smjeru što mi želimo roditelju reći)
- Ne tužakati dijete (prije nego roditelju nešto kažemo za njegovo dijete, potrebno je dobro razmisliti da li roditelj to želi čuti i da li je dobro to za njegovo dijete. Npr. Ne spava, budi ostalu djecu, ne sprema igračke, ometa zajedničke aktivnosti. Sa takvim rečenicama roditelj će osjetiti otpor prema odgojitelju jer mu tim rečenicama govorimo kako je njegovo dijete loše, da je on kao roditelj loš te da svu krivnju prebacujemo na njega).
- Okrenuti stvar u djetetovu i svoju korist da obostrano razjasnimo očekivanja.

⁴⁴ Op.cit.pod.10., str. 102.

Na kraju je dobro sažeti ono što je rečeno tj. konstatirati kako je dijete napredovalo i ponoviti što je sljedeći korak u vrtiću i kod kuće.

7.4. Postupanje nakon razgovora s roditeljem

Poslije razgovora potrebno je prenijeti kolegici u skupini informacije o razgovoru, te je važno izdvojiti poruke koje su bitne za daljnji rad s djetetom i daljnju komunikaciju s roditeljem.

Ako je potrebno obavijestiti o onome što smo razgovarali stručne suradnike i ravnatelja u skladu s područjima njihova rada.

Dinamika ostvarivanja suradnje s roditeljima:

Svaki bi roditelj morao barem jedanput tijekom djetetova pohađanja vrtića imati priliku za individualni razgovor s odgojiteljima. Poželjno je imati 1 – 2 susreta u godini.

U godišnjem planu treba navesti sve dogovorene oblike suradnje s roditeljima: roditeljske sastanke, informacije u kutiću za roditelje, svakodnevnu individualnu suradnju, individualne razgovore i dr.

U tromjesečnom planu za individualne razgovore može se planirati tema i okvirni broj roditelja.

U tjednom planu može se dogovoriti s kolegicom koja će s kojim roditeljem razgovarati.

Moguće dobiti od individualnog razgovora s roditeljem:

Dobit za dijete je najvažnija. Nakon pozitivno usmjerene razmjene informacije s roditeljem, odgojiteljica će moći kvalitetnije zadovoljiti djetetove potrebe u vrtiću, biti će tolerantnija u poštovanju specifičnosti i produbiti će emocionalnu vezu s djetetom.

Dobit za roditelje. Roditelj dobiva mogućnost da prati razvoj svojega djeteta u vrtiću, da upoznaje funkcioniranje vrtića i uvjete u kojima mu dijete raste.

Dobit za odgojitelja. Bolje razumije dijete i roditelje, njihov kućni stil, vrijednosti i načine odgajanja.

Cjelokupna suradnja s roditeljima ima za cilj najbolji interes djeteta te je partnerstvo usmjereno k djetetovoj dobrobiti.⁴⁵

⁴⁵ Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str. 104.

8. Odgojitelj i roditelj djeteta s posebnim potrebama

Vrlo često se roditelji djeteta pitaju da li će se njihovo dijete uklopiti u grupu među djecom te hoće li ga prihvatiti i kako. Hoće li djeca prihvatiti i kako će prihvatiti ovu djecu uvelike ovisi o odrasloj osobi, odgojitelju. Ako odgojitelj prihvaća ovakvu djecu, ne samo deklarativno nego zbiljski i u praksi to iskazuje, njegova će ponašanja i postupanja slijediti i djeca.

Okruženje mora biti bogato poticajima, zanimljivo, raznoliko te ponekad prilagođeno njihovim teškoćama.⁴⁶

Dijete s posebnim potrebama treba dodatnu i pojačanu pažnju odgojitelja i stručnih suradnika.

Ono što motivira roditelja za suradnju:

- Potreba da prati razvoj svojega djeteta u vrtiću
- Daje i prima informacije o djetetu
- Da u informacijama o djetetu prepozna one vrijednosti kojima odgojitelj teži u odgoju i da se potvrdi kao dobar roditelj
- Da izravno ili neizravno dobi pomoć u rješavanju nekog problema.

Problem se javlja kada i roditelji imaju neku posebnu potrebu. Roditelj traumatiziranog djeteta često je i sam traumatiziran.

Komunikacija s roditeljima u „običnim“ svakodnevnim situacijama razlikuje se od komunikacije s roditeljem koji je u stresu.

Roditelj koji je u stresu je: napet, bojazan, rastresen i nesiguran, osjeća se ugroženo, osamljeno i napušteno, ima smanjenu osjetljivost na podražaje iz okoline i „zablokirano mišljenje“, izbjegava komunikaciju.

⁴⁶ Miljak A., Vujičić L. (2002.): Vrtić u skladu s dječjom prirodom „Dječja kuća“, Grafomat – tiskara Rovinj, Rovinj, str. 27.

Roditelji koji su zaokupljeni vlastitim problemima mijenjaju i ponašanje djece. Djeca postaju manje spremnija za pokazivanje svojih emocija roditelju i za razgovor s njime. Krug je zatvoren – roditelj gubi kontrolu nad razvojem djeteta, a djetetu se čini da gubi roditelja.

Roditelji s visokim stupnjem emocionalnih i psiholoških teškoća kako bi održali kontrolu nad razvojem djeteta i sliku o sebi kao o dobrim roditeljima izabiru jedan od sljedećih oblika ponašanja prema djetetu:⁴⁷

- Nizak prag tolerancije na ponašanje djeteta: velika zabrinutost za svaki pokret; tumačenje svega u skladu s osnovnom traumom ili s posebnom potrebom; nestrpljenje za spore promjene; češća uporaba fizičke ili psihičke kazne (osobito tipično za depresivne majke).
- Visok prag tolerancije za ponašanje djeteta: sklonost „čekanju da sve samo dođe na svoje mjesto“; negiranje bilo kakve posebnosti – „sve je to za ljude, normalno“; pasivnost.

⁴⁷ Op.cit.pod.10., str. 107.

9. Zajednički ciljevi roditelja i odgojitelja

Osnovni cilj suradnje roditelja i odgojitelja je dobrobit djeteta u svim aspektima njegovog razvoja (emocionalnog, tjelesnog, spoznajnog i govornog). Potrebno je zajedno surađivati komunikacijom, savjetima, druženjem u cilju odgovornosti za dječji razvoj. Cilj roditelja i odgojitelja je da posredno ili neposredno utječu na unapređivanje kvalitete života djeteta u obitelji i instituciji, te postizanju kontinuiteta u odgoju kako bi potaknuli djetetov cjelokupni razvoj. Djetetu treba omogućiti razvoj u sredini u kojoj će se osjećati prihvaćeno, voljeno, sigurno, zadovoljno i sretno. Potrebno je zaštititi dječja prava te postupati u najboljem interesu za dijete. Treba se dogovoriti oblik suradnje koji najbolje odgovara roditelju (sastanak, pisani oblik, razgovor i sl.).

Odnos u kojemu su definirani ciljevi obilježava:⁴⁸

- Uzajamno poštovanje
- Dijeljenje informacija, osjećaja i vještina
- Zajedničko odlučivanje
- Priznavanje individualnosti

9.1. Kako poboljšati odnos s djetetom

Važno je vjerovati djetetu, te treba tražiti samo istinu od njega jer dijete uči istinu od nas. (izmišljanje je dozvoljeno samo u granicama normale). Potrebno je razgovarati sa djetetom, bilo kada, bilo gdje i o bilo čemu.

Također je potrebno igrati se s djetetom. Odgojitelji i roditelji moraju učiti igre od djeteta te ga poticati u novim igrama jer dijete želi i od nas naučiti neke igre.

⁴⁸ Op.cit.pod.19., str. 61.

Ono što dijete očekuje je da mu budemo podrška. Važno je poticati dijete na aktivnosti, ohrabrivati ga tijekom ostvarivanja i pohvaliti za konkretan rezultat.

Treba biti strpljiv. Važno je imati vremena podijeliti radost doživljenog uspjeha ili saslušati njegove probleme, pomoći mu da ih riješi.

Potrebno je Uvažavati djetetove prijatelje.

Roditelji i odgojitelji moraju voditi računa o zadovoljavanju djetetovih potreba, ali ne i želja. Važno je promatrati, uočavati, sudjelovati i reagirati.

Roditeljska i odgojiteljska uloga veliki je izazov, potrebno ga je prihvatiti te se truditi biti što uspješniji.⁴⁹

⁴⁹ Op.cit.pod.19., str. 63.

10. Zaključak

Roditelji su osobe koje djetetu osiguravaju osnovnu skrb i zaštitu, zadovoljenje potreba, pomoć, podršku te vođenje kroz život. Uslijed današnjeg načina života i rada, roditelji i suvremena obitelj nisu u mogućnosti sami podizati dijete, te im je za to potrebna pomoć i potpora društva i zajednice. Jedno od prvih djetetovih socijalnih okruženja jest predškolska ustanova. Predškolska ustanova ili „dječji vrtić“ je ustanova za obrazovanje djece najranije životne dobi koja služi kao prijelaz od kuće do početka višeg formalnog školovanja, gdje se djecu podučava da razviju osnovne vještine i znanja kroz kreativnu igru i socijalne interakcije. Djeca pohađaju predškolske ustanove kako bi naučila komunicirati, igrati se te razviti interakciju s drugima na odgovarajući način. U predškolskim ustanovama rade stručne i školovane osobe koje iniciraju i reguliraju djetetov odgojni proces.

Kako bi se maksimizirali rezultati odgojnog procesa, koji su u najboljem interesu djeteta, potrebno je graditi partnerske odnose roditelja i odgojitelja.

U literaturi se spominju dva termina za suradnju između roditelja i odgojitelja. To su suradnja i partnerstvo, no između njih postoji razlika. Pri suradničkim odnosima jedan od dionika zauzima dominantniji položaj, što implicira na neravnopravnost u odnosu, te je dijete smješteno između interesa tih dvaju strana. U partnerskom odnosu, roditelj i ustanova smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti, te obje strane imaju iste interese, ciljeve i zadaće. Roditelji i odgojitelji pružaju maksimalnu potporu jedni drugima s ciljem dostizanja onih ciljeva koji su u djetetovom najboljem interesu.

Roditelj i odgojitelj zajedno surađuju u odgojnom procesu djeteta. Odgojitelj je u redovitoj komunikaciji sa roditeljem te zajedno razmjenjuju informacije o djetetovom ponašanju i osjećajima. Odgojitelj roditelju prenosi saznanja i informacije o tome što dijete radi u predškolskoj ustanovi, njegova emocionalna stanja, ponašanje, psihofizičke i motoričke sposobnosti te daje roditelju naputke i savjete za daljnji rad kako bi razvoj djeteta bio što uspješniji.

Roditelje je potrebno obučiti, savjetovati, informirati te uključiti u rad vrtića za boljitak svoga djeteta. Postoji nekoliko oblika suradnje kako bi komunikacija bila što kvalitetnija, a to je individualni razgovor, kutić za roditelje, druženje roditelja, djece i odgojitelja, radionice roditelja, djece i odgojitelja i komunikacijski sastanak.

Ponekad može doći do problema u partnerskim odnosima te do negativnih stavova koje odgajatelji mogu imati, koji će ih obeshrabrivati za partnerstvo sa roditeljima. Postoje 4 vrste stavova koji mogu obeshrabriti odgojitelja. To su Odgojiteljev stav prema sebi i svojem profesionalnu položaju i ulozi, Odgojiteljevo mišljenje o tome kako ga roditelji vide i što od njega očekuju, Odgojiteljev opći stav prema roditeljima, Odgojiteljev stav prema sebi i roditelju u problemskoj situaciji. Za svaki od tih negativnih stavova nude se moguća rješenja za promjenu tih stavova.

Roditelji također mogu biti ti koji će otežavati partnerske odnose. Roditelji koji su zaokupljeni vlastitim problemima mijenjaju i ponašanje djece. Djeca postaju manje spremna za pokazivanje svojih emocija roditelju i odgajatelju te za razgovor s njima. Krug je zatvoren – roditelj gubi kontrolu nad razvojem djeteta, a djetetu se čini da gubi roditelja.

Cilj roditelja i odgojitelja je da posredno ili neposredno utječu na unapređivanje kvalitete života djeteta u obitelji i instituciji, te postizanju kontinuiteta u odgoju kako bi potaknuli djetetov cjelokupni razvoj. Djetetu treba omogućiti razvoj u sredini u kojoj će se osjećati prihvaćeno, voljeno, sigurno, zadovoljno i sretno. Potrebno je zaštititi dječja prava te postupati u najboljem interesu za dijete. Treba se dogovoriti oblik suradnje koji najbolje odgovara roditelju (sastanak, pisani oblik, razgovor i sl.).

Djetetu s posebnim potrebama je potrebna dodatna i pojačana pažnja i pomoć odgojitelja i stručnih suradnika kao i roditelja.

Istraživanje provedeno ovim radom i dobiveni rezultati ukazali su na postojanje značajne korelacije između komunikacije i suradnje roditelja i odgojitelja i uspješnog razvoja djeteta i njegovih sposobnosti i ponašanja, te se prihvaća početna hipoteza.

11. Literatura

Knjige i publikacije

1. Gluščić J., Pustaj M. (2008): Priručnik za roditelje i odgojitelje, Vlastita naklada – Jasenka Gluščić, Jasterbarsko
2. Ljubetić M. (2009.): Vrtić po mjeri djeteta, priručnik za odgojitelje i roditelje, Školske novine, Zagreb
3. Ljubetić M. (2014.): Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno – obrazovne ustanove i zajednice, Element, Zagreb
4. Milanović, M. (2014.): Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb
5. Miljak A., Vujičić L. (2002.): Vrtić u skladu s dječjom prirodom „Dječja kuća“, Grafomat – tiskara Rovinj, Rovinj
6. Mlinarević V., Tomas S. (2010.): Partnerstvo roditelja i odgojitelja – čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta, pregledni članak, Učiteljski fakultet u Osijeku
7. Petrović – Sočo B. (1995.): Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječjim vrtićem, Filozofski Fakultet, Zagreb
8. Stevanović M. (2003.): Predškolska pedagogija, Andromeda d.o.o., Rijeka
9. Valjan-Vukić V. (2011): Razvijanje kulture predškolske ustanove zajedničkim djelovanjem roditelja i odgojitelja, stručni članak, Sveučilište u Zadru

Internet

1. Milanović M.: Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja u programu psihosocijalne potpore djeci predškolske dobi, Zagreb, Filozofski fakultet, str.1. Izvor: <http://www.ffzg.unizg.hr/usp/download/cetvrta-godina/sedmi-semestar/partnerstvo-obitelji-i-odgojno-obrazovne-ustanove/Milanovic.%20M.%20-%20Pomozimo%20im%20rasti%20-%20prirucnik%20za%20partnerstvo%20odgojitelja%20i%20roditelja.doc> (27.09.2015)
2. N.N. (2012.): Zašto je dječji vrtić važan - Objavljeno: 12.12.2012 (<http://www.savjetnica.com/zasto-je-djecji-vrtic-vazan/> - 15.10.2015.)
3. International Step By Step Association (2011.): Kompetentni odgajatelji 21. stoljeća - ISSA-ina definicija kvalitetne pedagoške prakse, Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“, brošura za

12. Sažetak

U ovom se radu analizira komunikacija i partnerstvo roditelja i odgojitelja te njihov utjecaj na odgoj i razvoj djeteta. Roditelj je najvažnija osoba u djetetovom životu, te osoba koja dijete treba usmjeravati i zaštititi. Danas, uslijed užurbanog načina života i uvjeta rada, roditeljima je potrebna pomoć i podrška društva za podizanje djeteta. Predškolska ustanova i odgajatelji također su zaduženi za odgoj i razvoj djeteta. U predškolskim ustanovama rade stručne i školovane osobe koje iniciraju i reguliraju djetetov odgojni proces. U predškolskoj ustanovi dijete se upoznaje s odgojiteljem i on igra isto tako važnu ulogu u njegovom životu jer dijete provodi vrijeme s njime kada roditelji rade, oponaša ga te uči od njega. Kako bi se maksimizirali rezultati odgojnog procesa, koji su u najboljem interesu djeteta, potrebno je graditi partnerske odnose roditelja i odgojitelja. Odgojitelj i roditelj bi trebali biti u redovitoj komunikaciji te zajedno razmjenjivati informacije o djetetovom ponašanju i osjećajima. Roditelje je potrebno obučiti, savjetovati, informirati te uključiti u rad vrtića za boljitak svoga djeteta. Postoji nekoliko oblika suradnje kako bi komunikacija bila što kvalitetnija, koji su opisani u ovom radu. Cilj roditelja i odgojitelja je da posredno ili neposredno utječu na unapređivanje kvalitete života djeteta u obitelji i instituciji, te postizanju kontinuiteta u odgoju kako bi potaknuli djetetov cjelokupni razvoj. Ponekad može doći do problema u partnerskim odnosima između roditelja i odgojitelja, ali se za svaki problem nude moguća rješenja za prevladavanje problema i uspostavljanje pozitivnih partnerskih odnosa.

13. Abstract

In this research we analyze partnership and communication between parents and kindergarten teachers and their impact on child's nurture and development. Parent is the most important person in his child's life, person who guides, protects and raises the child. Nowadays, due to the modern lifestyle and labour conditions, parents are in the need for help and support in raising their children from the local community. Nurseries and teachers are also responsible for nurture and raising of children. This institutions have professional and educated people who initiate and regulate child's educational process. In the nursery child is familiarizing with teachers, who play a key role in child's life, as they spend time with the child when the parents are working. To maximize the results of educational process, which is in the best interest of the child, it is necessary to form partner relationships between parents and teachers. Both parties need to be in daily communication and together exchange information about child's behavior and emotions. It is necessary to instruct, counsel and inform parents and to include them in the nursery's daily activities for the benefit of the child. There are several forms of cooperation and partnership that are described in this work. Parents and teachers aim to directly and indirectly affect on improvment of child's quality of life in family and institution, and achieving continuity in education and encouraging child's development. Sometimes, problems in partner relationship could occure, but for every problem and situation there are numerous solutions on overcoming the problems and establishing positive relations between barents and teachers.